

بهزاد بهزادی

وکیل پایه یک دادگستری

صندوق حمایت وکلای دادگستری، در خدمت وکلای دادگستری

نیاز مبرم به همکاری کانون‌ها و وکلای محترم دادگستری دارد

• نگاهی کوتاه بر سابقه تشکیل صندوق:

جلسه‌ای در تابستان ۱۳۴۲ به دعوت دکتر محمدتقی دامغانی در دفتر آقای ممیززاده در بانک تهران با حضور آقایان نراقی و دکتر دامغانی و باقری تشکیل یافت. من به عنوان کارشناس بیمه اشخاص در این جلسه حضور داشتم. مسأله تأمین وکلا در دوران بازنشستگی و ازکارافتادگی و تأمین خانواده آنها پس از فوت مورد بررسی قرار گرفت. در بحث مقدماتی راه‌های مختلف پیشنهاد شد. نظر من این بود که با سازمان بیمه‌های اجتماعی مذاکره شود و بیمه وکلا تحت پوشش آنها انجام گیرد، ولی اکثریت معتقد بود که کانون‌ها مستقل از سازمان بیمه‌های اجتماعی عمل کنند که طرح بیمه بازنشستگی دسته‌جمعی وکلا از طرف یک شرکت خصوصی در جلسات بعدی بررسی شود.

شرکت بیمه ملی با توضیح اهمیت موضوع و با جلب نظر شرکت اتکایی خود، (سوئیس راینشورانس) طرح مزبور را آماده و تقدیم کرد. در جلسه توضیح دادم که طرح شرکت بیمه محافظه کارانه و متضمن تأمین ریسک و سود خود بوده و گران است. به ویژه میانی محاسبات فنی طرح هم قابل قبول نبود. زیرا سود فنی را فقط ۰.۳٪ حساب کرده بودند که در آن شرایط هم نازل بود و جدول مرگ و میر مورد محاسبه با شرایط زندگی نسبتاً مرفه و سطح بهداشت وکلا تطبیق نمی‌کرد. این طرح رد شد.

کمیسیون با تشکل صندوق بازنشستگی وکلا به علت سنگینی تأمین درآمد و نیز ریسک احتمالی نظر موافق نداشت.

پس از نظرخواهی از وکلا و کانون‌های موجود به این نتیجه رسیدند که در شروع صندوق تعاون وکلا تشکیل شود. این صندوق نوعی حساب پس‌انداز بود که هر یک از وکلا به طور داوطلبانه یکی از جداول پرداخت را انتخاب می‌کرد. به این ترتیب صندوق تعاون به کار پرداخت ولی مسلم بود که چنین صندوقی نمی‌تواند تأمین نسبی برای وکلا باشد.

در این زمان تشکیل صندوق‌های تأمین در بانک‌ها و غیره شروع شده بود و تصمیم گرفته شد که صندوق حمایت وکلا تأسیس گردد.

تشریفات مقدماتی تهیه قانون و به تصویب رساندن آن، طول کشید. زیرا نظرخواهی از وکلا، تصویب پیش‌نویس قانون از طرف کانون‌ها و مراحل بررسی تا تصویب قانون در تاریخ ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ وقت‌گیر بود.

کمیسیونی که در کانون وکلای مرکز مسؤل تهیه پیش‌نویس قانون بود، اساسنامه صندوق و آیین‌نامه اجرایی آن را نیز تهیه کرده و به هیأت مدیره فرستاده بود. هیأت مدیره کانون تصویب اساسنامه را در اولویت قرار داد. اساسنامه طبق قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا در تاریخ ۱۳۵۷/۳/۹ به تصویب شورایعالی تأمین اجتماعی رسید و هیأت مدیره صندوق مرکب از آقایان عمیدی نوری، بصیری، بهزادی انتخاب شدند. رسیدگی به طرح آیین‌نامه در هیأت مدیره کانون‌ها به تأخیر افتاد و در سال ۱۳۵۷ با اوج انقلاب اسلامی وظایف فوری تری هیأت مدیره کانون را جلب کرد و بالاخره هم هیأت مدیره کانون فرصت تصویب آن را نیافت. در حالی که با توجه به موقعیت وکلای دادگستری نماینده مجلس تصویب آن می‌توانست سریع‌تر به تصویب کمیسیون‌های مربوط در مجلس برسد.

بدیهی است بدون آیین‌نامه که تصویب مقررات اساس اجرایی از قبیل میزان حق بیمه و مستمری‌ها و غیره به آن محول شده بود، هیأت مدیره صندوق نیز کاری نمی‌توانست انجام بدهد، فقط گاه‌گاهی، برای برخی از خانواده‌های وکلا مساعده‌ای را تصویب می‌کرد.

متأسفانه محافظه‌کاری برخی از اعضای هیأت مدیره در تصویب این مساعده‌های ناچیز هم، مانعی بود.

به هر حال، بهزادی استعفا کرد و امیدى نوری اعدام شد و بعداً بصیری نیز به رحمت ایزدی پیوست و هیأت مدیره صندوق منحل گردید.

پس از آنکه آقای دکتر افتخار جهرمی به سرپرستی کانون وکلا تعیین گردید، با همکاری آقای فاطمی کمیسیون تأمین و با عضویت فاطمی، بهزادی، دکتر خسروانی، باقری، فاطمی سمنانی و یوسفی‌زاده بازسازی شد.

در این کمیسیون آیین‌نامه صندوق با توجه به شرایط موجود مجدداً بررسی و اصلاح شد.

آیین‌نامه می‌بایستی به تصویب کمیسیون‌های بهداری و دادگستری مجلس برسد. در آن زمان برخی از نمایندگان اظهاراتی کرده بودند و جو نامساعدی درباره امر وکالت دادگستری ایجاد شده بود و نگرانی جدی وجود داشت که تصویب آن در کمیسیون‌های مربوط به مانع برخورد کند. لذا به نظر رسید طی ماده واحده‌ای، تصویب آیین‌نامه به هیأت دولت محول گردد.

آقای دکتر افتخار جهرمی ضمن تصویب پیش‌نویس متن ماده واحده تقبل کردند که شخصاً موضوع را در مجلس پی‌گیری کنند.

ماده واحده پیشنهادی سریع‌تر از آنکه پیش‌بینی می‌شد، به تصویب مجلس رسید. در اجرای مفاد ماده واحده، طرح آیین‌نامه برای تصویب، به هیأت دولت تقدیم شد و پس از پی‌گیری‌های مستمر اولین هیأت مدیره انتخابی کانون مرکز و به ویژه کوشش‌های آقای دکتر افتخار جهرمی و آقای جندقی، آیین‌نامه با اصلاحاتی در تاریخ ۱۳۷۷/۱۲/۲ به تصویب هیأت دولت رسید و صندوق، فعالیت خود را از اول سال ۱۳۷۸ آغاز کرد.

این مرور کوتاه به سابقه امر نشان می‌دهد که تأخیر هیأت مدیره در تصویب آیین‌نامه و حوادث بعدی که اتفاق افتاد و نیز تشریفات اداری تصویب آن از طرف هیأت وزیران چه زبان‌های جبران‌ناپذیری را به صندوق تحمیل کرد و گروه کثیری از وکلا حقوق و مزایای قانونی را از دست دادند و صندوقی که امروز می‌بایست چندین برابر موجودی

نقدی فعلی توانایی مالی داشته باشد، تازه در ابتدای کار است. این تشریفات اداری دست و پاگیر امروز هم در پیشرفت کارهای صندوق و حقوق اعضای صندوق اشکالات عمده‌ای تولید می‌کند.

به این مثال توجه فرمایید: کمیسیون با توجه به حداقل حقوق در سال تنظیم پیش‌نویس، درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه را، حداقل ۴۰۰ هزار ریال تعیین کرد که هر سه سال یک بار مورد تجدیدنظر قرار گیرد. و تجدیدنظر در این رقم را هم، موکول کرد به پیشنهاد کانون وکلا و تأیید وزارت دادگستری و تصویب هیأت دولت. حداقل مذکور، پیش از دو سال قبل از تصویب هیأت دولت پیشنهاد شده بود که به همان مبلغ تأیید شد.

سه سال بعد از اجرای قانون، پیشنهاد اصلاح رقم مزبور به وزارت دادگستری تقدیم گردید و امروز بعد از سپری شدن سه سال دیگر، پیشنهاد در کمیسیون‌های کارشناسی و بررسی هیأت دولت به نتیجه نرسیده است. در حالی که نظر کمیسیون این بود که تجدیدنظر در رقم مأخذ حق بیمه، هر سه سال یک بار، با تصویب مجمع عمومی صندوق باشد. در این مجمع نمایندگان وزارت دادگستری و وزارت بهداشت و درمان و شورای عالی تأمین اجتماعی و همه کانون‌ها حضور دارند.

بدیهی است مسایل مطروحه در دستور جلسه مجمع عمومی اگر به تصویب مقامات معینی باید برسد، قبل از تشکیل مجمع نمایندگان آن مراجع این کار را باید انجام دهند و این همه تشریفات طولانی موجب تضییع حقوق بیمه‌شدگان نگردد. (در این مورد باز هم بحث خواهیم کرد).

● برخی نتیجه‌گیری‌ها از عملکرد شش‌ساله صندوق

بی‌تردید صندوق در ظرف این شش سال، در کار اجرایی خود موفقیت‌های چشم‌گیری به دست آورده است.

هدف این نوشته برشمردن این موفقیت‌ها نیست، بلکه طرح مشکلات و جلب توجه همه کانون‌ها و وکلا برای یافتن راه‌حل این موانع می‌باشد تا صندوق به انجام تعهدات خود در آینده قادر باشد و به بهترین طریق بتواند خدمات خود را به جامعه وکلا ارائه

دهد.

به این منظور پس از مقدمه کوتاهی مشکلات موجود در قانون و آیین‌نامه صندوق، و نیز برخی مسایل مربوط به کانون‌ها و وکلای دادگستری در دو بخش جداگانه در میان گذاشته خواهد شد.

○ مقدمه: توضیح یک نکته فنی

از مجموع مبانی فنی محاسبات مربوط به درآمد و مستمری‌های مورد تعهد صندوق، در این مقال توجه خوانندگان محترم را به موضوع «نقش سود مرکب» جلب می‌کنم: اگر بیمه شده‌ای در سال اول بر مبنای درآمد ماهانه ۴۰۰۰۰۰۰ ریال حق بیمه‌ای معادل ۴۸۰۰۰۰ ریال پردازد و مثلاً بعد از سی سال ماهانه ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال مستمری دریافت کند، این تفاوت چگونه تأمین می‌شود؟

یکی از عمده‌ترین منابع درآمد صندوق علاوه بر حق بیمه‌ها، سود مرکب حاصله از سپرده‌گذاری منابع موجود مالی صندوق است که خود در ظرف سی سال درآمد حاصله از سود، بیش از ۱۰۰ برابر اصل مبلغ حق بیمه اولیه می‌شود.

از این مثال ساده و تقریبی نتیجه گرفته می‌شود که اگر حق بیمه‌ها به موقع وصول نشود، اگرچه صندوق بعداً آن را وصول کند معذالک از سود مدت تأخیر و سودهای مرکب آتی همین سود، محروم خواهد شد. این، ضرری است که متعهدین پرداخت حق بیمه، ندانسته به صندوق و جامعه وکلا وارد می‌کنند.

اگر حق بیمه در اول سه ماه پرداخت شود، سود سه ماهه آن رقم ناچیزی به نظر می‌رسد، ولی سود مرکب همین سود ناچیز، در طول سی سال، رقم قابل توجهی خواهد شد و اگر این رقم را در تعداد بیمه‌شده‌ها ضرب بکنیم، اهمیت قابل توجه آن معلوم می‌گردد.

○ مسایل مورد بحث در قانون و آیین‌نامه

۱. یکی از عمده‌ترین معضلات صندوق، محاسبه سوابق وکلای قدیمی و پیشکسوت در بدو شروع کار صندوق بود.

سازمان تأمین اجتماعی هم، از قبول سوابق وکالت خودداری کرد و عذر آنها موجه بود. زیرا پرداخت حق بیمه سنوات قبلی کافی برای انجام تعهدات نیست. سود مرکب

مورد محاسبه وصول نشده، سود مرکب همین سود انباشته نیز وصول نشده بود. اما صندوق نمی‌توانست سابقه وکالت را به حساب نیاورد و این تبعیض منطقی نبود، به ویژه اینکه تأخیر در بیمه شدن این وکلا به علت تأخیر در تصویب آیین‌نامه بوده است. وصول حق بیمه به اضافه سود مرکب سنوات گذشته از بیمه شده نقض غرض بود. بنابراین تصویب شد که حق بیمه سنوات گذشته کلاً ۱۲٪ از بیمه شده در اقساط پنج ساله بدون بهره وصول شود.

افزون بر این، عدم پذیرش کارآموز به مدت چندین سال، خلأیی را در نظام سنی و سابقه و شرایط بازنشستگی به وجود آورده بود که تأثیر منفی در محاسبات داشت. به منظور جبران کسور بالا و تقویت بنیه مالی صندوق، در قانون پیش‌بینی شود که: اولاً مدت ۲۰ سال از سوابق مورد پذیرش قرار گیرد.

ثانیاً: وکلای عضو صندوق در سن بازنشستگی به شرطی می‌توانند از مستمری استفاده کنند که پروانه خود را به صندوق مسترد دارند. به این طریق، نه فقط صندوق برای مدتی مستمری نمی‌پردازد، بلکه از سود مرکب آن نیز به نفع صندوق بهره‌مند می‌شود.

ثالثاً: همه وکلا اعم از بیمه‌شده صندوق و سایرین، معادل نصف مالیات پرداختی را برای کمک صنفی به صندوق پردازند. به این ترتیب که معادل نصف مبلغ تمبر ابطالی به وکالتنامه و نصف مالیات علی‌الحساب حق مشاوره را، به تدریج پردازند و نصف مالیات قطعی و نهایی آخر سال را که پس از کسر پرداختی‌های علی‌الحساب به اداره دارایی می‌پردازند، به حساب صندوق واریز کنند.

نیت تهیه‌کنندگان ماده واحده در کمیسیون، به شرح بالا بود، ولی در متن ماده واحده به جای کلمه قطعی، کلمه «مقطوع» نوشته شد و کمیسیون استفتائات کانون مرکزی، مفهوم آن را صریح در معنی «حق الوکاله مقطوع» تلقی کرد و صندوق از این ممر درآمد محروم شد. تا به امروز هم رقمی معادل نصف مالیات «حق الوکاله مقطوع» به صندوق پرداخته نشده است.

۲. طبق ماده ۲۱ آیین‌نامه صندوق:

«مستمری‌های موضوع این آیین‌نامه، هر سه سال یک بار با توجه به تغییرات شاخص

هزینه زندگی، براساس پیشنهاد کانون وکلا و تأیید وزارت دادگستری و تصویب هیأت دولت اصلاح می‌شود.»

البته بهتر بود نوشته شود: «مأخذ وصول حق بیمه و به تبع آن مستمری‌های...»
 کمیسیون تأمین کانون مبلغ حداقل مأخذ محاسبه حق بیمه را، بیش از دو سال قبل از تقدیم آن جهت تصویب هیأت دولت، براساس حداقل حقوق آن زمان مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال تعیین کرده بود.

کمیسیون در موقع بحث در مبلغ مذکور متوجه بود که حداقل حقوق کارمند یا کارگر، با سطح هزینه زندگی یک وکیل دادگستری مناسب نیست، بخصوص اینکه برای کارگشایان و غیره، درصدی از این مبلغ تعلق می‌گیرد.

ولی مصلحت این بود که کار با رقم کمتر شروع شود و در بازنگری سال‌های آینده به تدریج جبران شود، به نحوی که مستمری پرداختی به وکیل، با سطح زندگی او متناسب گردد.

کانون وکلا در پایان سه سال اول پیشنهاد افزایش مأخذ محاسبه حق بیمه و مستمری را به وزارت دادگستری ارسال داشت، سه سال دوم به زودی به پایان می‌رسد ولی پیشنهاد اول در کمیسیون‌های هیأت دولت در دست بررسی است.

حداقل حقوق دولتی چند برابر مبلغ ۴۰۰۰۰۰۰ ریال شده ولی هنوز مستمری وکلای دادگستری در این سطح پایین باقی مانده و مستمری‌بگیران صندوق، از مبلغ ناچیزی استفاده می‌کنند و حقوقشان تزییح شده است.

فرض کنیم با پی‌گیری هیأت مدیره کانون و هیأت مدیره صندوق، روزی در آینده نزدیک، پیشنهاد کانون تصویب شود. نه فقط این رقم فرسنگ‌ها از هزینه زندگی کنونی فاصله خواهد داشت، گرفتاری‌های بفرنجی را هم، برای صندوق به بار خواهد آورد.

تصور نمی‌رود که اجرای این تصویب‌نامه عطف بماسبق شود و تفاوت‌های حق بیمه‌های سه سال اخیر از بیمه‌شدگان و کانون‌ها وصول گردد. در صورتی که تفاوت حق بیمه سه سال گذشته از وکلای بیمه‌شده و کانون‌ها یکجا وصول شود، تحمیل بر آنهاست. ولی در این حال نیز سود مرکب دوران گذشته و سود قابل انتظار آتی آنها قابل جبران نیست.

اگر این مبلغ مابه‌التفاوت به اقساط آتی وصول شود، خسران درآمد صندوق نگران‌کننده خواهد بود.

اگر وصول این مبلغ عطف به‌ماسبق شود و به فرض با تدابیری که اندیشیده می‌شود افزایش یابد، سه سال دوم نیز به موقع به تصویب برسد، مثلاً ۴۰۰۰۰۰۰ ریال مذکور به دو میلیون ریال برسد. صراحتاً اعلام می‌کنم که بکلی نظام محاسبه فنی به هم خواهد خورد و برای انجام تعهدات صندوق باید فوراً تدابیر خاصی را از هم‌اکنون به مرحله اجرا درآورد.

این اعلام خطر را، باید خیلی جدی تلقی کرد. به نظر می‌رسد که برای آینده باید ماده ۲۱ آیین‌نامه را اصلاح کرد.

مجمع عمومی صندوق در نشست بهمن‌ماه خود با در نظر گرفتن هزینه زندگی، حداقل مأخذ محاسبه حق بیمه و به تبع آن مستمری‌های موضوع این آیین‌نامه را اصلاح خواهد کرد. چون در این مجمع سه نماینده از طرف سازمان‌های ذی‌ربط و نیز نمایندگان همه کانون‌ها حضور دارند، ظاهراً می‌توانند چنین کاری را انجام دهند.

اگر به نظر دولت نمایندگان آن در مجمع عمومی صلاحیت تصمیم‌گیری در این مورد را نداشته باشند، ماده ۲۱ را به شرح زیر می‌توان اصلاح کرد.

«حداقل مأخذ محاسبه حق بیمه و به تبع آن مستمری‌ها، براساس حداقل حقوق که هیأت دولت در هر سال تصویب می‌کند به علاوه... درصد اصلاح شود».

البته راه‌حل‌های دیگری نیز باید بررسی شود ولی این اصول باید مراعات شود که اولاً افزایش همه‌ساله باشد، ثانیاً سطح زندگی وکلای رعایت گردد. ثالثاً تشریفات تصویب آن باعث تضییع حقوق بیمه‌شدگان و زیان صندوق نگردد.

○ مسایل مربوط به کانون‌ها و وکلای دادگستری

۱. کانون‌ها پیش‌نویس آیین‌نامه را تصویب کرده و قبول کردند که ۴٪ مأخذ محاسبه حق بیمه را کانون‌ها بپردازند.

در جریان کار و در ظرف این ۶ سال، بعضی از کانون‌ها به موقع مطالبات صندوق را نپرداخته‌اند. حتی کانون مرکز در گزارش هیأت مدیره در اسفند ۱۳۸۲ در جلسه عمومی اعلام کرد که کانون مرکز ۲۰۰ میلیون تومان سپرده بانکی دارد ولی ۱۵۰ میلیون تومان

سهم خود از حق بیمه شدگان را، به صندوق پرداخته است.

بی‌تردید این شیوه برخورد با مسأله ناشی از بی‌اطلاعی از اهمیت موضوع است. اگر سود مبلغ ۱۵۰ میلیون تومان را به طور سرانگشتی در مدت تأخیر فقط ۵۰ میلیون تومان حساب کنیم، نه فقط صندوق از این سود محروم شده، بلکه سود مرکب آن، که بالغ بر صدها میلیون تومان می‌شود، برای همیشه از دست رفته است. عواقب جبران‌ناپذیر این رویه در آینده معلوم خواهد شد.

در کمیسیون اجتماعی دولت، در جریان بررسی مواد آیین‌نامه پیشنهاد شد که برای کانون‌ها هم خسارت تأخیر پرداخت پیش‌بینی شود. این جانب که به نمایندگی کانون در این جلسه شرکت داشتم، به طور جدی این پیشنهادها را رد کردم و چنین کاری را، توهین به هیأت مدیره کانون‌ها تلقی کردم. در متن آیین‌نامه هم نیامد.

کانون‌ها صندوق را تأسیس کردند و برای تأمین رفاه همکاران وکیل و خانواده آنها باید آن را تقویت کنند و به هر طریق ممکن پرداخت صندوق را در اولویت قرار دهند. لازم به یادآوری است که در حقیقت کل حق بیمه را وکلا می‌پردازند. ۸٪ آن را مستقیماً خود ۴٪ را با واسطه کانون‌های وکلا.

وکلا که به دولت مالیات می‌پردازند، و با قبول خدمات معاضدتی و وکالت تسخیری خدمات ارزشمندی را آرایه می‌دهند، حق دارند که از تسهیلات دولتی بهره‌مند شوند. بنابه مراتب هیأت مدیره صندوق به دولت پیشنهاد داده است که همان‌طوری که ۳٪ درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه شدگان صندوق نیز از طرف دولت پرداخت شود. هیأت مدیره کانون مرکز و هیأت مدیره صندوق به طور جدی موضوع را پی‌گیری می‌کنند و امید است که نتیجه مطلوب حاصل گردد. اگر با این پیشنهاد موافقت شود کانون‌ها فقط ۱٪ پرداخت خواهند کرد.

این اقدام مهمی به سود وکلا و صندوق است، مشروط بر اینکه سهم دولت از حق بیمه جزء دیون دولت منظور نگردد و تدابیری اتخاذ گردد که کمک دولت به موقع وصول شود.

۲. آمار نشان می‌دهد که عده‌ای از همکاران بیمه‌شده نیز حق بیمه خود را به موقع نمی‌پردازند. درست است که به موجب قانون، تمدید پروانه هر وکیل بیمه شده موکول

به تصیفه حساب حق بیمه با صندوق است، درست که در صورت تأخیر در پرداخت حق بیمه به جای ۸٪ باید ۱۰٪ مأخذ محاسبه حق بیمه پردازند، ولی با توجه به شأن و منزلت وکیل انتظار این است که هر یک به نوبه خود با پرداخت به موقع حق بیمه در تقویت صندوق بکوشند.

حتی پرداخت پیشاپیش حق بیمه به نظر نمی‌رسد که تحمیلی بر بودجه وکیل تلقی گردد، ولی پرداخت پیشاپیش حق بیمه نه فقط از لحاظ هزینه اداری کمکی به بودجه صندوق است، بلکه از لحاظ بهره مرکبی که این پرداخت در طول مدت و با احتساب تعداد بیمه‌شدگان دارد، درآمد جالب توجهی را عاید صندوق خواهد کرد.

فرض کنیم، بیمه‌شده‌ای آخر سه ماه a تومان بابت حق بیمه می‌پردازد که در سال $4 \times a$ تومان اختصاص به حق بیمه می‌دهد. اگر یک بار مبلغ a ریال حق بیمه را در اول سه ماه پردازد، در سه ماه‌های بعد پرداخت‌های بعد نیز به اول سه ماه خواهد افتاد و حق بیمه سالانه وی همان $4 \times a$ خواهد بود. یعنی بدون اینکه تحمیلی به بیمه شده باشد، صندوق از این همکاری سود سرشاری خواهد کرد.

همکاران بیمه شده در صورت امکان داوطلبانه حق بیمه سه ماهه یا شش ماهه و حتی سالیانه را پیشاپیش به صندوق پردازند و بدانند که به این طریق سود سرشاری را عاید صندوق کرده‌اند.

۳. تأخیر بعضی از همکاران در پرداخت اقساط وام دریافتی نه تنها اقدامی است به ضرر صندوق، بلکه موجب بروز مشکلات دیگری هم شده است.

در گفتگوهای خصوصی گاهی اوقات شنیده می‌شود که برخی از همکاران می‌گویند صندوق ۴ میلیارد تومان سپرده دارد. چرا رقم مستمری‌ها اینقدر کم است و یا پول ماست، چرا مبلغ وام را افزایش نمی‌دهند.

به این دوستان باید گفت که مبلغ ۴ میلیارد تومان با توجه به تعداد روزافزون بیمه‌شدگان رقم فوق‌العاده‌ای نیست و باید سپرده‌های صندوق به ده‌ها میلیارد تومان بالغ گردد تا بتواند در سال‌های آینده به انجام تعهدات توفیق یابد.

همه می‌دانند که این وجوه متعلق به همه وکلای بیمه شده است و صندوق به عنوان امین، در بهره‌برداری بهینه از آنها باید از مقررات قانون پیروی کند.

تأخیر در پرداخت اقساط وام از طرف برخی از وام‌گیرندگان موجب زیان صندوق (از دست دادن بهره مرکب) و محدودیت امکانات اعطای وام به همکاران دیگر بوده، کار اداری و حسابداری بیشتر و هزینه اضافی به صندوق تحمیل می‌کند.

آیین‌نامه اعطای وام با توجه به اعتبار شغلی همکاران صندوق تسهیلاتی را پیش‌بینی کرد، ولی بی‌توجهی بعضی از همکاران، متصدیان صندوق را مجبور خواهد کرد تا علی‌رغم مقاصد خود، از طریق قانونی برای وصول مطالبات اقدام کنند. انتظار می‌رود وام‌گیرندگانی که بازپرداخت اقساط آنها به تأخیر افتاده، هر چه زودتر بدهی عقب‌افتاده را تسویه کنند و متصدیان صندوق را در جلوگیری از اقدام قانونی یاری دهند.

لازم به یادآوری است که طبق آیین‌نامه اجرایی قانون صندوق، صندوق مجاز است ۴۰٪ معادل موجودی نقد خود را به وکلا وام بدهد و هیأت مدیره صندوق همه ساله این تکلیف را براساس ارقام ترازنامه که به تصویب مجمع عمومی رسیده، انجام داده است و هم‌اکنون در حدود یک میلیارد و ششصد میلیون تومان وام در اختیار همکاران می‌باشد.

تصویب‌نامه صراحت دارد که این وام‌ها، طبق شرایط مورد عمل بانک‌های کشور در اختیار وکلای دادگستری قرار گیرد.

در آغاز و به هنگام تنظیم آیین‌نامه وام نرخ ۲۰٪ بهره با عملکرد بانک‌ها مطابقت داشت ولی اینک هیأت مدیره صندوق موفق شده که طبق قرارداد ویژه سپرده نزد بانک‌ها را با سود بیشتری سپرده‌گذاری کند.

تفاوت بهره دریافتی از بابت وام پرداختی به وکلا و عملکرد بانک‌ها در شرایط فعلی قابل توجه است.

رقم تقریبی این تفاوت در سال بین ۵۰ تا ۶۰ میلیون تومان است که صندوق نه فقط این مورد را از دست می‌دهد، بلکه سود مرکب حاصله از این سود فوت شده را هم از دست می‌دهد.

اصلاح آیین‌نامه وام و انطباق آن با سود سپرده نزد بانک‌ها و رعایت مقررات آیین‌نامه ضرورت فوری دارد.

• پيشنهادات

طبق اطلاع، هیأت مدیره سندوق بازنگری در مفاد قانون سندوق و آیین نامه اجرایی آن و سایر عملکرد سندوق را با توجه به تجربیات شش ساله فعالیت در دستور جلسه دارد.

اینک پيشنهاداتی بر پایه این مقاله به خلاصه، مطرح می‌گردد:

۱. با توجه اینکه بازنشستگان سایر سازمان‌ها می‌توانند ضمن دریافت حقوق بازنشستگی به امر وکالت نیز اشتغال داشته باشند، مفاد ماده ۱۴ قانون سندوق که مقرر می‌دارد مستمری بگيران سندوق «دیگر حق وکالت ندارند» تبعیض آشکاری است.

همانطوری که قبلاً توضیح داده شد، در آغاز کار محرومیت از وکالت در صورت دریافت مستمری از سندوق برای تأمین توانایی مالی سندوق که تعهدات خود را، انجام دهد، ضروری بود و هنوز هم دلایل این ضرورت باقی است. ولی در اولین فرصت با توجه به امکانات مالی سندوق و سن و مدت سابقه اشتغال به وکالت بیمه‌شدگان و اطمینان از توانایی سندوق برای انجام تعهدات خود، این ماده را باید اصلاح کرد. تا بیمه‌شدگان سندوق پس از دریافت مستمری بازنشستگی و از کارافتادگی نیز بتوانند به وکالت ادامه دهند.

۲. درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه و مستمری همه ساله با تشریفات ساده‌تری در آخر هر سال برای سال بعد تصویب گردد.

۳. برای جبران افزایش درآمد مأخذ محاسبه حق بیمه و مستمری در پایان سه سال اول، از طریق وصول حق بیمه سه سال گذشته و اتخاذ تدابیر دیگری اقدام گردد.

۴. در تبصره ماده واحده مربوط به قانون اصلاح ماده ۸ قانون تشکیل سندوق، تصریح شود که منظور از «مالیات حق الوکاله مقطوع»، «مالیات قطعی سالانه» است.

۵. امید است که ۳٪ کمک دولت به سندوق هرچه زودتر به تصویب برسد ولی در هر حال توجه ویژه هیأت‌های محترم کانون وکلا به پرداخت به موقع مطالبات سندوق تا تصویب آن، جلب می‌گردد.

۶. وکلای محترم بیمه‌شده به موقع و حتی هر قدر مقدور باشد پیشاپیش، حق بیمه سهم خود را به سندوق بپردازند. پرداخت حق بیمه اضافی برای تأخیر در پرداخت حق

بیمه نه به نفع بیمه شده است و نه به سود صندوق. به ویژه به مقررات آیین نامه صندوق که تأخیر در پرداخت حق بیمه موجب محرومیت از استفاده از مستمری های این قانون و آیین نامه آن خواهد بود، توجه مبذول فرمایند، این مقررات مطابق قانون تأمین اجتماعی است.

۷. انتظار می رود وام گیرندگان شأن وکالت و حرمت امضای خود را رعایت کرده و اقساط وام را به موقع بپردازند تا ضمن جلوگیری از زیان صندوق، امکانات لازم برای پرداخت وام به متقاضیان وام فراهم گردد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی